

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: دیوید گوسمن
فرستنده: نسترن نصرتی
۲۰ جنوری ۲۰۲۴

"حساب شده" و "بی رحمانه":

شکایت افریقای جنوبی از اسرائیل به اتهام نسل‌کشی در دیوان دادگستری بین‌المللی

بخش اول: روز اول دادگاه

مقامات اسرائیل قصد خود در نسل‌کشی را اعلام و بر همین اساس هم عمل کرده اند. اتهامی بسیار سنگین: حقیقت ماجرا چیست؟

دیروز نمایندگان افریقای جنوبی در دیوان بین‌المللی دادگستری در لاهه، استدلال‌ات خود را بیان کردند. بنا به اظهارات آنها بمباران‌های اسرائیل در نوار غزه "بی‌رحمانه" و به قصد نابودی مردم فلسطین است.

"تمبکا نگوکایتونی"، وکیل افریقای جنوبی، در اظهارات آغازین خود خطاب به مسؤولین اسرائیل گفت: "شما هر کسی را که با مردم غیرنظامی غزه همدردی کرد محکوم کردید، بارها مدعی شدید که در نوار غزه هیچ فرد بی‌طرف و بی‌گناهی وجود ندارد و نمی‌توان بین قاتلان زنان و کودکان اسرائیلی با شهروندان عادی غزه تمایز قائل شد و در نهایت گفتید که این خود کودکان غزه هستند که مقصرند".

ریختن بزرگترین بمب‌های موجود جهان در مناطق متراکم از جمعیت

در جلسه استماع روز پنجشنبه، "رونالد لامولا"، وزیر دادگستری افریقای جنوبی، "اوسیموزی مادونسلا"، سفیر این کشور در هالند، "عادله هاشم"، وکیل افریقای جنوبی، و "جان دوگارد"، استاد حقوق بین‌الملل، دلایل اتهام را بیان کردند و هر یک به جنبه‌ای از شکایت افریقای جنوبی پرداختند.

"عادل هاشم"، مسؤول تیم حقوقی افریقای جنوبی، استدلالات خود را اینگونه بیان کرد: "کشتار جمعی فلسطینی‌های نوار غزه مصداق نسل‌کشی است."

او در این ارتباط به استفاده گسترده ارتش اسرائیل از بمب‌های ۹۰۰ کیلوئی امریکائی در جنوب غزه اشاره کرد، منطقه‌ای که ارتش اسرائیل با امن خواندن آن ساکنین غزه را به آنجا راند.

گورستان کودکان

"هاشم"، وکیل افریقای جنوبی، در ادامه گفت: "هیچ‌کس در امان نیست، حتی نوزادان و عکسی از گورهای دسته‌جمعی در نوار غزه را نشان داد. مسؤولین سازمان ملل متحد غزه را گورستان کودکان خوانده‌اند." طبق اظهارات مسؤولین بهداشت نوار غزه، تاکنون بیش از ۲۳۳۵۷ نفر در نوار غزه کشته شده‌اند، که بخش بزرگی از آنها را زنان و کودکان تشکیل می‌دهند. تخمین زده می‌شود که آمار قربانیان بسیار بیشتر از آمار رسمی است زیرا بسیاری زیر آوار مانده‌اند یا به عبارتی مفقود الاثر شده‌اند. ناظر حقوق بشر اروپا - مدیتران تخمین زده است که از هفتم اکتوبر، ۴ درصد از جمعیت نوار غزه، یعنی بیش از ۹۰ هزار نفر، در اثر حملات اسرائیل کشته، زخمی، یا مفقود الاثر شده‌اند.

هیچ جانی امن نیست

در شکایت افریقای جنوبی، اسرائیل متهم به نقض مواد مختلف کنوانسیون نسل‌کشی سازمان ملل متحد شده است. در جلسه امروز دادگاه به اسرائیل فرصت داده شد دیدگاه‌های خود را در محضر دادگاه بیان کند و به اتهامات پاسخ دهد. گروه وکلای افریقای جنوبی به رهبری "عادل هاشم" اظهار داشت که اسرائیل عامدانه شرایطی را در نوار غزه ایجاد کرده است که زندگی را ناممکن می‌سازد و هدف تخریب فزایی نوار غزه است. اسرائیل ۸۵ درصد از فلسطینی‌های غزه را مجبور به کوچ اجباری کرده است. هیچ جای امنی که فلسطینی‌ها بتوانند به آنجا بگریزند وجود ندارد. او در ادامه گفت: "همه این اقدامات، منفرداً یا مجتمعاً، مبین الگوی رفتاری حساب‌شده و قصد اسرائیل در نسل‌کشی است. فهرست بلند اقدامات اسرائیل:

عبارتند از:

گلوله‌باران مستقیم غیرنظامیان

استفاده از سیستم‌های تسلیحاتی که موجب ورود خسارات عظیم و گسترده به اشخاص می‌شوند.

ایجاد مناطق به‌ظاهر امن برای فراریان فلسطینی به‌قصد بمباران آنها در آن مناطق.

محروم کردن فلسطینی‌ها از دسترسی به مواد حیاتی، نظیر مواد غذایی، آب، سوخت، وسایل ارتباطی و پزشکی، و تخریب زیرساخت‌های شهری نظیر بیمارستان‌ها یا مدارس.

الگوی رفتاری

"عادل هاشم"، وکیل افریقای جنوبی، در خاتمه تأکید کرد: "نسل‌کشی‌ها هیچ‌گاه از پیش اعلام نمی‌شوند. ولی این دادگاه دلایل جرم از ۱۳ هفته گذشته را در اختیار دارد و این مزیتی برای این دادگاه است. دلایل مزبور به‌وضوح الگوی رفتاری و به‌تبع آن مقاصد اسرائیل را از یک سو و قابل قبول بودن ادعای نسل‌کشی از سوی دیگر را نشان می‌دهند."

شکایت افریقای جنوبی حاوی ۸۴ صفحه و بسیار مشروح است. در شکایت مزبور، ضمن ارائه مستندات مختلف، فهرستوار به اظهارات مقامات سیاسی اسرائیل اشاره شده است. در ۸ صفحه از شکایت نقل های قولی از مسؤولین اسرائیل، از جمله نخست‌وزیر "بنیامین نتانیاهاو"، رئیس جمهور "اسحاق هرتسوک"، و وزیر دفاع اسرائیل "یوان گالانت"، قید شده که به‌نظر شاکی پرونده "قصد نسل‌کشی قوم فلسطین" در آن‌ها آشکار است.

نوار غزه را با خاک یکسان خواهیم کرد

در شکایت افریقای جنوبی به جمله وزیر دفاع اسرائیل "یوان گالانت" اشاره شده که گفته است ما در نوار غزه علیه "حیوانات انسان‌نما" می‌جنگیم. وزیر انرژی اسرائیل "کاتس" گفته است: "یک قطره آب، باطری، برق نخواهیم داد تا بمیرند". یا معاون سخنگوی مجلس "نیسیم واتزوری" که گفته است: "ما یک هدف مشترک داریم: نوار غزه را با خاک یکسان کنیم".

در حقوق بین‌الملل کیفری، اتهام نسل‌کشی سنگین‌ترین اتهام است. در این خصوص که آیا اتهام نسل‌کشی بر آنچه که در نوار غزه می‌گذرد قابل انطباق است، مجادله‌ای سخت در جریان است. "راز سگال"، تاریخدان اسرائیلی و پژوهشگر نسل‌کشی، حمله اسرائیل را "نمونه بارز نسل‌کشی" می‌داند که طبق حقوق بین‌الملل چنین تعریف شده است: "جنایتی که با این قصد ارتکاب می‌یابد تا ملیت، قوم، نژاد، یا معتقدین به مذهبی را به‌طور کامل یا محدود نابود کند".

نسل‌کشی چیست؟

آنچه که از نظر حقوقی نسل‌کشی محسوب می‌شود طی زمان تغییر یافته و مفهوم آن وسیع‌تر شده است. در خلال دادگاه "رواندا" اعلام شد که انجام اعمالی با "قصد نسل‌کشی" برای تحقق جرم کافی است، حتی اگر کشتار در عمل اتفاق نیفتد. همچنین، اگر وخیم‌تر کردن شرایط زندگی در جهت نابودی جسمانی افراد باشد، نسل‌کشی محسوب می‌شود. شدت و حدت اعمال نیز نباید از پیش تعیین شوند. نسل‌کشی می‌تواند در "عمل لحظه‌ای" خود را بروز دهد. در شکایت "گامبیا" از "میانمار"، به اتهام نسل‌کشی "روهینگیا"، آلمان، همراه با کانادا، دنمارک، فرانسه، بریتانیا، و هلند، بیانیه مشترکی به دیوان بین‌المللی ارسال و از شکایت "گامبیا" پشتیبانی کرد.

آلمان از مفهوم موسع نسل‌کشی حمایت می‌کند

در بیانیه مشترک مزبور آمده است: "عملیات نظامی با توسل به زور که موجب راندن اجباری اعضای گروهی از مردم شود و همچنین قصد نابودی آن گروه می‌تواند دلیلی بر نسل‌کشی باشد". دیوان دادگستری بین‌المللی در مورد "میانمار" اقدامات موقتی برای توقف خشونت به‌عمل آورد. افریقای جنوبی هم از دیوان دادگستری بین‌المللی خواسته است "اقداماتی موقت" به‌عمل آورد تا کشتار جمعی اسرائیل و راندن مردم از نوار غزه را، که گرفتار گرسنگی و بیماری هستند، متوقف کند. (رسیدگی به اتهام نسل‌کشی و صدور حکم احتمالاً سال‌ها به‌طول خواهد انجامید.)

افریقای جنوبی مشخصاً خواهان آتش‌بس فوری، رفع محاصره و حفاظت از مؤسسات بهداشتی شده است. اتخاذ تصمیمات فوری بیش از هر چیز دیگر به این دلیل ضروری است که اسرائیل رسماً اعلام کرده که جنگ عزه را تا یک سال ادامه خواهد داد.

مجادله در مورد نسل‌کشی در جریان است

در این بین، مقامات اسرائیل روز چهارشنبه نیز اظهاراتی را عنوان کردند که پیامد آن‌ها به‌معنای نسل‌کشی است. "واتزوری"، معاون سخنگوی مجلس، ضمن تأکید بر اظهارات سابق خود گفت که همه فلسطینی‌های ساکن شمال غزه باید "نابود" شوند.

حمایت‌های بین‌المللی

همزمان، تعداد دولت‌هایی که از درخواست افریقای جنوبی حمایت می‌کنند رو به افزایش است. کشورهای برازیل، مالزی، بولیوی، و پاکستان از جمله کشورهای هستند که به‌حمایت از درخواست افریقای جنوبی برخاسته‌اند. علاوه بر این، افریقای جنوبی از حمایت عظیم نهادهای بین‌المللی برخوردار است. در نامه سرگشاده‌ای که بیش از ۱۰۰۰ جنبش مدنی و سندیکا از سراسر جهان امضاء کرده‌اند، آمده است: کشتار مردم فلسطین توسط اسرائیل، ایراد مصدومیت و آسیب روانی به آنها، و همچنین راندن بخش بزرگی از مردم فلسطین، قطع ورود آب، مواد غذایی، سوخت، و دارو برای استفاده مردم تحت اشغال، از مختصات جنایت نسل‌کشی است. وقتی اکثریت ملل جهان خواستار آتش‌بس فوری باشند ولی بر پیگرد قضائی اسرائیل اصرار نورزند، چه عامل دیگری مانع اسرائیل از پاکسازی قومی همه فلسطینیان خواهد شد؟

بخش دوم – روز دوم دادگاه

دیوان دادگستری بین‌المللی سازمان ملل متحد: اسرائیل از خود دفاع می‌کند یا مرتکب نسل‌کشی در غزه می‌شود؟ در روز دوم استماع در دیوان دادگستری بین‌المللی، اسرائیل اتهام نسل‌کشی افریقای جنوبی را اقترامیز خواند و آن را رد کرد. اسرائیل سه دلیل عمده برای دفاع از خود ارائه داد. در جلسه دوم دیوان دادگستری بین‌المللی در لاهه، اسرائیل امکان یافت در خصوص شکایت افریقای جنوبی دایر بر ارتکاب نسل‌کشی توسط مسئولین اسرائیل موضع‌گیری کند و از خود در برابر اتهامات دفاع نماید.

"بی‌اساس" و "نامعقول"

در این جلسه، تیم حقوقی اسرائیل استدلال‌ات خود را ارائه داد، شکایت افریقای جنوبی را "بی پایه و اساس" و "نامعقول" خواند، آن را "تهمت‌زنی" قلمداد کرد، و گفت که اسرائیل قصد نابودی ملتی را ندارد بلکه از مردم خود دفاع می‌کند. "تل بیکر"، مشاور حقوقی وزارت امور خارجه اسرائیل، بیانیه آغازین اسرائیل را قرائت کرد و گفت که افریقای جنوبی وقایع ۷ اکتوبر را "نادیده" گرفته است. در این رابطه، دفاع تیم حقوقی اسرائیل بر سه پایه استوار بود.

اولاً اسرائیل محق است از خود دفاع کند. "گیلاد نوآم"، معاون دادستان کل اسرائیل در امور بین‌المللی، نیز به این استدلال پیوست.

او در مخالفت با اتخاذ "تصمیمات موقت" سخن گفت (افریقای جنوبی در شکایت خود خواهان آتش‌بس فوری، رفع محاصره، و حفاظت از مؤسسات بهداشتی شده است) و اعلام کرد که حماس از سوی اسرائیل و دیگر کشورها به‌عنوان سازمانی تروریستی شناخته شده، عملیات تروریستی مهیبی را انجام داده، و اسرائیل به آن واکنش نشان می‌دهد.

هیچ چیز نمی‌تواند توجیه‌گر نسل‌کشی باشد

استدلال اسرائیل در بی‌مورد بودن اتهام نسل‌کشی تعجب برانگیز نیست و در خلال بیش از سه ماه بمباران‌های نوار غزه بارها از سوی مسئولین دولت و ارتش اسرائیل عنوان شده است.

ایالات متحده آمریکا و بسیاری از کشورهای غربی، به‌ویژه آلمان، تا به‌امروز تأکید دارند که اسرائیل حق دفاع از خود را دارد و برای دفاع از خود در غزه می‌جنگد.

این مشروعیت‌بخشی به اقدامات مهیب نظامی اسرائیل در غزه، به‌همراه حصر انسانی، با بیش از ۲۳ هزار کشته، از جمله ۱۰ هزار کودک، و زنان بی‌شمار و ده‌ها هزار مصدوم و مفقود، به‌نظر بسیاری از صاحب‌نظران موضوعی غیرقابل قبول و مردود ارزیابی می‌شود.

برهمن پایه است که "رونالد لامولا"، وزیر دادگستری افریقای جنوبی، پس از اتمام جلسه استماع به خبرنگاران گفت که هیچ چیزی، حتی استناد به حق دفاع از خود، نمی‌تواند نسل‌کشی را توجیه کند.

اصرار اسرائیل برحفاظت از مردم خود

اسرائیل و همچنین ایالات متحده آمریکا، بریتانیا، و اتحادیه اروپا، در رابطه با حق دفاع از خود به ماده ۵۱ منشور سازمان ملل متحد استناد می‌کنند. در این ماده آمده است:

در صورت حمله مسلحانه به یکی از اعضای سازمان ملل متحد، تا زمانی که شورای امنیت سازمان اقدامات لازم را برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی به‌عمل آورد، هیچ‌یک از مقررات این منشور به حق ذاتی دفاع مشروع انفرادی یا جمعی اعضا لطمه‌ای وارد نخواهد کرد.

بسیاری از کارشناسان بر این اعتقادند که حق مزبور قابل انطباق بر جنگ غزه نیست.

"فرانسیسکا آلبانزه"، گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در امور حقوق بشر، در این رابطه در ۱۵ نومبر ۲۰۲۳ در نطقی در باشگاه مطبوعات استرالیا گفت: "حق دفاع از خود زمانی قابل اعمال است که کشوری از سوی کشوری دیگر مورد تهدید قرار گیرد و این امر در مورد غزه صادق نیست."

حق دفاع از خود در برابر قومی در منطقه‌ای اشغالی؟

حمله‌ای که اسرائیل در هفتم اکتوبر با آن روبه‌رو شد توسط گروهی مسلح از منطقه نوار غزه صورت گرفت که در عمل تحت کنترل اسرائیل است. هرچند اسرائیل در سال ۲۰۰۵ نیروهای نظامی خود را از غزه خارج کرد ولی از زمان به‌قدرت رسیدن حماس در سال ۲۰۰۷، بر این منطقه محاصره زمینی، بحری، و هوایی اعمال نموده است.

همان‌طور که سازمان ملل متحد و سازمان‌های حقوق بشری بر آن اذعان دارند، اقدام فوق‌الذکر اسرائیل هم‌تراز با اشغال است، حتی اگر اسرائیل و همپیمانانش این ارزیابی را نپذیرند.

"فرانسیسکا آلبانزه"، گزارشگر ویژه سازمان ملل، در ادامه نطق خود گفته است که اسرائیل مدعی نیست مورد تهدید کشور دیگری قرار گرفته است، بلکه از سوی گروه مسلحی از منطقه‌ای اشغال شده نمی‌توان برای استفاده از حق دفاع از خود، به تهدیداتی استناد کرد که از منطقه‌ای صورت گرفته که تحت اشغال نظامی اسرائیل است.

گزارشگر مزبور در این ارتباط به نظریه کارشناسی دیوان دادگستری بین‌المللی از سال ۲۰۰۴ استناد کرده که احداث دیوار در کرانه باختری تحت اشغال اسرائیل را غیرقانونی خوانده است. دیوان دادگستری دلایل اسرائیل در احداث دیوار را با این استدلال رد کرد که اسرائیل نمی‌تواند در منطقه‌ای اشغال شده به حق دفاع از خود استناد کند.

"نیمر سلطانی"، استاد حقوق بین‌الملل دانشگاه "سواس" لندن، در این رابطه به روزنامه گاردین گفته است:

تأکید بر این نکته که نوار غزه منطقه‌ای اشغال شده، و محاصره آن بخشی از نظام آپارتاید حاکم است، حائز اهمیت فراوان است، زیرا استدلال اسرائیل دایر بر دفاع از خود را زیر سؤال می‌برد. حمله حماس حمله‌ای از خارج نبود، بنابراین نباید وقوع خشونت را تروریسمی پوچ، خشونت نامعقول و یا ناشی از نفرت عمیق دانست. به قول افریقای جنوبی، نسل‌کشی ارتباطی به حق دفاع از خود ندارد، حق دفاع نمی‌تواند نسل‌کشی را توجیه کند. کشورها نمی‌توانند به نام امنیت یا حق دفاع از خود مرتکب نسل‌کشی شوند یا تبعیض نژادی اعمال کنند.

دومین دلیل اسرائیل در دیوان دادگستری بین‌المللی رد وجود "قصد" در نسل‌کشی بود و ادعا کرد که "قصد" نقشی محوری در اثبات اتهام نسل‌کشی دارد.

بهرغم این‌که افریقای جنوبی فهرستی از اظهارات مقامات اسرائیل را به دیوان ارائه داده بود، تیم وکلای مدافع اسرائیل تأکید کردند که نسل‌کشی سیاست دولت اسرائیل نیست.

"تضادی عظیم" بین واقعیت و روایت اسرائیل

اسرائیل به این نکته نیز اشاره کرد که این کشور دارای نظام قضائی است و مبتنی بر قواعد عمل می‌کند و بنابراین اگر عملی دال بر جنایت در غزه اتفاق افتد، در دادگاه‌های اسرائیل به آن رسیدگی می‌شود. "کریستوفر استاکر"، یکی از وکلای مدافع اسرائیل، در این رابطه گفت:

در یک درگیری نظامی، وقوع موارد مرگ و میر غیرقابل اجتناب و درد و رنج انسانی، فی‌نفسه دلالت بر الگوی رفتاری معین یا قصد نسل‌کشی ندارد. علاوه بر آن، ارتش اسرائیل منطبق با اصول حقوق بین‌الملل عمل می‌کند و ورود حداقل صدمات به غیرنظامیان را هدف خود قرار داده است.

"توماس مک مانوس"، استاد جنایات دولتی در دانشگاه "کوئین مری" لندن، در مصاحبه‌ای با الجزیره گفته است که دیوان دادگستری بین‌المللی احتمالاً "تضاد عظیم" میان تصویری که اسرائیل از دغدغه‌های حقوق بشری خود ارائه می‌دهد و "واقعیت موجود در محل واقعه"، جایی که به گزارش سازمان‌های تحت نظر سازمان ملل مردم گرسنه‌اند، دسترسی به آب ندارند، و شاهد حمله به بیمارستان‌ها، مدارس، و دانشگاه‌ها هستند، را تشخیص خواهد داد.

آیا دیوان دادگستری بین‌المللی صلاحیت رسیدگی به شکایت را دارد؟

سومین دلیل محوری وکلای اسرائیل در دیوان دادگستری بین‌المللی ایراد شکلی بود.

اسرائیل در رابطه با صلاحیت دیوان گفت که یکی از الزامات دیوان دادگستری احراز این پیش‌شرط است که آیا کشور طرح‌کننده شکایت اقدامی برای حل دوجانبه اختلاف کرده است یا نه؟ به گفته اسرائیل، این کشور پیش از طرح موضوع

در دیوان، موفق به مذاکره با افریقای جنوبی نشده است. ولی افریقای جنوبی پاسخ داد که با اسرائیل تماس گرفته ولی پاسخی دریافت نکرده است.

به گفته "مروان بیشارا"، تحلیل‌گر ارشد الجزیره، تیم اسرائیل دلایل فنی و حقوقی محکمی ارائه داد ولی با توجه به روند قضایا و کشتار نظام‌مند در غزه، در زمینه ارائه دلایل اخلاقی، تاریخی، انسانی، و مبتنی بر واقعیت، بازنده بود. حال دیوان دادگستری بین‌المللی طی روزها و هفته‌های آینده در خصوص درخواست افریقای جنوبی دایر بر اتخاذ تمهیدات موقت نظیر آتش‌بس فوری، وارد شور خواهد شد، ولی در این خصوص که آیا اسرائیل در جنگ غزه مرتکب نسل‌کشی شده است رسیدگی سال‌ها به‌طول خواهد انجامید.

منبع: تله پولیس، تاریخ انتشار بخش اول ۱۲ جنوری، و بخش دوم مقاله ۱۳ جنوری ۲۰۲۴

۱.

[https://www.telepolis.de/features/Gnadenlos - und - Kalkuliert - Suedafrika - klagt - Israel - wegen - Genozid - am - UN - Gerichtshof - an ۹۵۹۵۰۹۳ -.html](https://www.telepolis.de/features/Gnadenlos-und-Kalkuliert-Suedafrika-klagt-Israel-wegen-Genozid-am-UN-Gerichtshof-an-9595093-.html)

۲.

[https://www.telepolis.de/features/UN - Gerichtshof - Verteidigt - Israel - sich - selbst - oder - begeht - man - Voelkermord - in - Gaza ۹۵۹۶۳۳۴ -.html](https://www.telepolis.de/features/UN-Gerichtshof-Verteidigt-Israel-sich-selbst-oder-begeht-man-Voelkermord-in-Gaza-9596334-.html)